

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 04.09.1968, sp. zn. 6 Tz 69/68, ECLI:CZ:NS:1968:6.TZ.69.1968.1

Číslo: 30/1969

Právní věta: K výkladu ustanovení § 43 odst. 2, § 228 odst. 1 tr. ř. z hlediska regresních nároků ústavu národního zdraví. Poskytl-li ústav národního zdraví zdravotnické služby v souvislosti s poškozením zdraví, které si způsobil sám pachatel trestného činu, nemůže uplatnit vůči takovému pachatelu regresní nárok na náhradu škody, spočívající v ceně poskytnutých zdravotnických služeb. Podle § 1 odst. 1 zák. č. 33/1965 Sb. o regresních náhradách je občan povinen zaplatit státu regresní náhradu jen jestliže zavíní, že bylo někomu, tzn. jiné osobě způsobeno ublížení na zdraví nebo smrt, tedy nikoliv způsobil-li ublížení na zdraví sám sobě.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 04.09.1968

Spisová značka: 6 Tz 69/68

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Adhezní řízení

Předpisy: 141/1961 Sb. § 43
§ 228 33/1965 Sb. § 1 odst. 1 20/1966 Sb. § 11 odst. 3

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 30/1969 sb. rozh.

K výkladu ustanovení § 43 odst. 2, § 228 odst. 1 tr. ř. z hlediska regresních nároků ústavu národního zdraví.

Poskytl-li ústav národního zdraví zdravotnické služby v souvislosti s poškozením zdraví, které si způsobil sám pachatel trestného činu, nemůže uplatnit vůči takovému pachatelu regresní nárok na náhradu škody, spočívající v ceně poskytnutých zdravotnických služeb. Podle § 1 odst. 1 zák. č. 33/1965 Sb. o regresních náhradách je občan povinen zaplatit státu regresní náhradu jen jestliže zavíní, že bylo někomu, tzn. jiné osobě způsobeno ublížení na zdraví nebo smrt, tedy nikoliv způsobil-li ublížení na zdraví sám sobě.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze 4. října 1968, [6 Tz 69/68](#).)

Nejvyšší soud zrušil pro porušení zákona v ustanovení § 228 odst. 1 tr. ř. rozsudek okresního soudu ve Vyškově z 26. září 1967 sp. zn. 2 T 224/67 ve výroku o povinnosti obviněného nahradit poškozenému OÚNZ ve Vyškově škodu ve výši 2.065,- Kčs.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu byl obviněný uznán vinným trestným činem opilství podle § 201 tr. zák., jehož se dopustil tím, že 26. července 1967 kolem 12.00 hod. jel na motocyklu JAWA 250 z B. do M. poté, co vypil nejméně pět desetistupňových piv.

Za tento trestný čin mu byl podle § 201 tr. zák. uložen trest odnětí svobody v trvání tří měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 písm. a), § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu dvou let. Podle § 49 odst. 1 tr. zák. mu byl uložen trest zákazu řízení motorových vozidel v trvání jednoho roku a podle § 228 odst. 1 tr. ř. bylo mu uloženo zaplatit poškozenému OÚNZ ve Vyškově škodu ve výši 2.065,- Kčs.

Podle skutkových zjištění okresního soudu obviněný vypil 26. července 1967 před polednem nejméně pět desetistupňových piv a poté kolem dvanácté hodiny jel na motocyklu JAWA z B. do M. Během jízdy předjížděl před ním jedoucího známého motocyklistu, na kterého zavolal, a když se vracel na svou stranu vozovky, nezvládl řízení a havaroval nárazem na strom na krajnici vozovky. Při havárii utrpěl vymknutí pravé kyčle, zlomeninu pravé češky a četné oděrky. Okresní soud v důvodech rozsudku konstatuje, že obviněný svým jednáním způsobil okresnímu ústavu národního zdraví ve Vyškově škodu v celkové výši 2.065,- Kčs, a že proto je povinen ve smyslu výměru ministerstva zdravotnictví č. 12/66 doplatit za operační výkon částku 65,- Kčs a uhradit ústavní léčebnou péči za dobu 25 dnů po 80,- Kčs, tedy celkem 2.065,- Kčs. Soud proto uznal obviněného povinným způsobenou škodu uhradit.

Tímto rozsudkem okresního soudu, pokud jím byl obviněný uznán povinným podle § 228 odst. 1 tr. ř. uhradit poškozenému OÚNZ ve Vyškově škodu ve výši 2.065,- Kčs, byl porušen zákon v ustanovení § 228 odst. 1 tr. ř.

Podle tohoto ustanovení odsuzuje-li soud obžalovaného pro trestný čin, kterým způsobil jinému majetkovou škodu, uloží mu zpravidla v rozsudku, aby ji poškozenému nahradil, jestliže byl nárok včas uplatněn.

Podle § 43 odst. 2 tr. ř., poškozený, který má podle zákona proti obžalovanému nárok na náhradu škody, jež mu byla trestným činem způsobena, je oprávněn také navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit tuto škodu. Návrh je třeba učinit nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování. Z návrhu musí být patrné, z jakých důvodů a v jaké výši se nárok na náhradu škody uplatňuje.

Okresní ústav národního zdraví ve Vyškově se připojil k trestnému stíhání dopisem ze dne 13. září 1967, který došel okresnímu soudu ve Vyškově dne 18. září 1967. Tímto přípisem uplatňuje zmíněný OÚNZ nárok na náhradu škody za poskytnuté služby podle výměru ministerstva zdravotnictví z 23. prosince 1966 č. j. 12/1966-FO a to za operační výkon v lůžkové péči 65,- Kčs a za ústavní péči léčební v trvání 25 dnů po 80,- Kčs ve výši 2.000,- Kčs, tedy celkem 2.065,- Kčs.

Nárok OÚNZ ve Vyškově postrádá zákonný podklad podle § 43 odst. 2 tr. ř. V daném případě nejde o uplatnění regresního nároku ve smyslu zákona č. 33/1965 Sb. o regresních náhradách. Podle ustanovení § 1 odst. 1 tohoto zákona jestliže organizace nebo občan zavíní, že bylo někomu způsobeno poškození na zdraví nebo smrt, jsou povinni zaplatit státu regresní náhradu. Pojem „někomu“ však znamená, že musí dojít k ublížení na zdraví jiné osobě, takže nemůže dojít k regresní

povinnosti nahradit škodu v případě, že dojde k ublížení na zdraví sobě samému.

Z preambule k zákonu č. 33/1965 Sb. je zřejmé, že povinnost k regresní náhradě je především prostředkem výchovy. Skutečnost, že povinnost k regresní náhradě byla odpoutána od předpisů o odškodňování pracovních úrazů a konstituována samostatně, svědčí o tom, že tu nejde zejména o náhradu škody, která vznikla státu, nýbrž především o výchovný prostředek ekonomickému i morálnímu tlaku. Jestliže je tomu tak, vznikal by při uplatňování regresní povinnosti rozpor se zásadou, že zdravotnické služby jsou poskytovány bezplatně.

Zákon č. 20/1966 Sb. nezná případ, kdy by bylo možno odepřít léčebnou péči, nebo by bylo možno od občana požadovat náhradu této péče, jestliže by nešlo o výjimečný případ stanovený zvláštním předpisem. Je třeba také uvážit, že zákon č. 54/1956 má ustanovení, která dovolují odejmout nemocenské dávky v takových případech, o jaké jde.

Podle § 11 odst. 3 zák. č. 20/1966 Sb. může ministerstvo zdravotnictví stanovit, že výjimečně lze za poskytnutí některých zdravotnických služeb, které nejsou nezbytné, požadovat úhradu. Z tohoto ustanovení vyplývá, že musí jít o další úkony nad rámec nezbytné léčebné péče. Pro takové zjištění nejsou ve spise podklady.

Z uvedeného jednoznačně vyplývá, že OÚNZ ve Vyškově nepřísluší procesní práva podle § 43 odst. 1 tr. ř., protože v daném případě nejde o zákonný nárok poškozeného podle ust. § 43 odst. 2 tr. ř. Okresní soud měl proto postupovat podle § 206 odst. 3 tr. ř. a neměl OÚNZ ve Vyškově k hlavnímu líčení jako poškozeného připustit.